

LITERATURA K PŘEDMĚTŮM
ÚVOD DO STUDIA DĚJEPISU
A VADEMECUM ODBORNÉ PRÁCE

(nejdůležitější doporučené publikace jsou podtrženy)

Jiří Mihola

40. výročí Státního ústředního archivu v Praze. Praha, SÚA, 1994.
- AMBROŽOVÁ, Hana – ŠTOURACHOVÁ, Jiřina: *Diplomové práce z historie, archivnictví a pomocných věd historických obhájené na Filozofické fakultě MU v letech 1993-2000*. Brno, Masarykova univerzita 2001.
- August Sedláček a pomocné vědy historické*. Mladá Vožice 1995.
- BÁRTA, Stanislav – ČERVENÁ, Radana: *Paměť země. Formování institucionálních základů historické vědy na Moravě v 19. a 20. století*. Brno, AMB 2020.
- BARTOŠ, Josef: *Úvod do metodiky historického bádání a nauky o pramenech*. Olomouc: UP, 1999.
- BARTOŠEK, Karel: *Češi nemocní dějinami*. Praha-Litomyšl, Paseka 2003.
- BENEŠ, Zdeněk: *Historický text a historická kultura*. Praha 1995.
- BENEŠ, Zdeněk: *Historický text a historická skutečnost*. Praha 1993.
- BENEŠ, Zdeněk: *Mezi dějinami, dějepisectvím a pamětí*.
- BERĎAJEV, Nikolaj Alexandrovič: *Smysl dějin*. Praha, Oikoymenh 1995.
- BERNHEIM, Arnošt: *Úvod do studia dějepisu*. Praha, Leichter 1931.
- BLÁHA, Petr: *Proměny filozofického myšlení nad dějinami*. Ústí nad Labem, UJEP 2003.
- BLAŽEK, V. – KROPÁČEK, J.: *Slovník památkové péče*. Praha 1990.
- BLOCH, Marc: *Obrana historie aneb historik a jeho řemeslo*. Praha, 1967, nově: Praha, Argo 2011.
- BURCKHARDT, Jacob: *Úvahy o světových dějinách*. Olomouc, Votobia 1996.
- BŮŽEK, Václav: *Úvod do studia dějepisu*. České Budějovice 1994.
- FILKA, Jaroslav. *Metodika tvorby diplomové práce*. Brno: Knihař, 2002. 224 s.
- CARR, Edward Hallett: *Co je historie?* Praha 1967.
- CEJPEK, J. a kol.: *Dějiny knihoven a knihovnictví v českých zemích*. Praha, Karolinum 2002.
- CORNELISSEN, Christoph (ed.): *Geschichts-wissenschaften. Eine Einführung*. Frankfurt am Main, Fischer Verlag 2000.
- ČAPKA, František: *Procházka Brnem. Stručný průvodce po památkách města*. Brno, CERM 1999.
- ČERNÝ, V.: *O povaze naší kultury*. Brno 1991.
- ČORNEJ, Petr: *Historici, historiografie a dějepis*. Praha, UK 2016.
- ČORNEJ, Petr – KOFRÁNKOVÁ, Václava: *Místa paměti v procesu formování moderního českého národa*. Praha, Historický ústav AV ČR 2021.

DOKULIL, Miloš: *Filozofii dějin k dějinám filozofie*. Brno, MU 1992.

DVOŘÁK, Tomáš: *Úvod do studia dějepisu*. 1.díl. Brno, MU 2014.

EBELOVÁ, Ivana: *Klíč k novověké paleografii*. Praha, ISV nakladatelství 2004.

ECO, Umberto: *Jak napsat diplomovou práci*. Olomouc:, Votobia, 1997.

EVANS, Richard J.: *Na obranu historie*. Praha, Argo, 2019.

Exilová a samizdatová literatura. Brno 1990.

FOLTÝN, Dušan a kol.: *Prameny paměti. Sedm kapitol o kulturně historickém dědictví pro potřeby výchovné praxe*. Praha, Univerzita Karlova 2008.

FRIEDRICH, Gustav: *Rukověť křesťanské chronologie*. Praha, Paseka 1997.

GERŠLOVÁ, Jana: *Vádemekum vědecké a odborné práce*. Šenov 2009.

HAJN, Petr: *Jak dnes vyniknout*. Olomouc: 1999.

HANZAL, Josef: *Cesty české historiografie 1945-1989*. Praha 1999.

HAVELKA, Miloš (ed.): *Spor o smysl českých dějin*. Praha: Torst, 1995. 867 s.

HAVELKA, Miloš: *Dějiny a smysl: obsahy, akcenty a posuny „české otázky“ 1895-1989*. Praha 2001.

HAVRÁNEK, Josef – MYŠKA, Milan – PACLÍK, J.: *Úvod do studia dějepisu*. Praha: SPN, 1967.

Historikův adresář. Praha: Sdružení historiků ČR, 2002.

HLAVÁČEK, Milan: *František Palacký, pomocné vědy historické, edice a ediční techniky*. Praha, Historický ústav AV ČR 1999.

HLAVÁČEK, Ivan – KAŠPAR, Jaroslav – NOVÝ, Rostislav: *Vademecum pomocných věd historických*. Jinočany, H+H 1994.

HOFFMANNOVÁ, Jaroslava-PRAŽÁKOVÁ, Jana: *Biografický slovník archivářů českých zemí*. Praha. Libri, 2000.

HROCH, Miroslav a kol.: *Úvod do studia dějepisu*. Praha 1985.

HROCH, Miroslav: *Hledání souvislostí. Eseje z komparativních dějin Evropy*. Praha, Slon 2016.

CHARVÁT, J.: *Úvod do studia dějepisu*. Praha 1974.

IGGERS, Georg G.: *Dějepisectví ve 20. století. Od vědecké objektivy k postmoderní výzvě*. Praha 2002.

JANOUSEK, B.: *Úvod do studia dějepisu*. České Budějovice 1981.

JUNEK, Bohumil: *Problém periodizace dějin*. Praha 1991.

KALISTA, Zdeněk: *Cesty historikova myšlení*. Praha: Garamond 2002.

KEPARTOVÁ, Jana: *Terminologické minimum*. Praha, Práh 1998.

KOCOUREK, Ludomír: *Historická vlastivěda*. Ústí n. Labem, UJEP 1998.

K poznání a slávě země. Dějiny Moravského zemského muzea. Brno, Moravské zemské muzeum 2002.

KUDRNA, Jaroslav: *Kapitoly z dějin historiografie a filozofie dějin*. Brno 1977.

KUHN, Thomas S.: *Struktura vědeckých revolucí*. Praha, Oikoymenth 1997.

KUTNAR, František - MAREK, Jaroslav: *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví*. Praha, Lidové noviny 1997.

LEDNICKÁ, Blanka: *Rodokmen naší rodiny. Sestavte si rodokmen*. Praha, Grada 2013.

- MACEK, Josef.: *Historická sémantika*. ČČH, 89, 1991, s. 1-30.
- MAREK, Jaroslav. *O historismu a dějepisectví*. Praha 1992.
- MAREK, Jaroslav: *Jaroslav Goll*. Praha 1991.
- Muzea a galerie v Praze*. Praha, Agentura Kdo je kdo 2000.
- Muzeum včera, dnes a zítra*. Brno, MZM 2021.
- MYŠKA, Milan – ZÁMEČNÍK, Stanislav – HOLÁ, Věra: *Práce s pamětníky a vzpomínkami*. Ostrava: PdF, 1967.
- MYŠKA, M.: *Dějepisci o dějinách*. Ostrava 1969.
- Národní knihovna ČR. Průvodce historií*. Praha 2002.
- PÁNEK, Jaroslav: *Česká historiografie po roce 1989*. Česko-slovenská ročenka 2003, s. 111-130.
- PÁNEK, Jaroslav-VOREL, Petr (eds.): *Lexikon současných českých historiků*. Praha: 1999.
- PEREMSKÁ, Lenka: *Rodokmen krok za krokem*. Brno, CPress 2016.
- PETRÁŇ, Josef a kol. *Úvod do studia III. Nauka o historických pramenech*. Praha, UK 1983.
- POHANKA, Henry: *Sám proti toku času aneb s genealogií k vlastním kořenům*. Litvínov, Nakladatelství Dialog 2002.
- POLÍVKA, Miloslav – MIKULEC, Jiří: *Historický ústav Akademie věd České republiky. Všeobecná a bio-bibliografická příručka*. Praha: 1998.
- První sjezd československých historiků 1937*. Praha 1938.
- PUBAL, Václav: *Kroniky a kronikářství*. Praha: 1975.
- RAK, Jiří: *Bývali Čechové. České historické mýty a stereotypy*. Praha 1994.
- RAMEŠ, Václav: *Slovník pro historiky a návštěvníky archivů*. Praha, Libri 2005.
- ROUBÍK, František: *Příručka vlastivědné práce*. Praha 1947.
- STEHLÍK, Miloš: *Kam kráčíš, památková péče?* Brno, Masarykova univerzita 2018.
- STELLNER, František – POLÁČEK, Jaroslav a kol.: *Internet nejen pro historiky*. Praha: Grada Publishing, 2003.
- Stereotypy a mýty v dějepisném vyučování*. Ústí nad Labem, UJEP 2008.
- STLOUKAL, Karel: *O studiu dějepisu*. Praha: 1947.
- STRÁNSKÝ, Zdeněk: *Úvod do studia muzeologie*. Brno: MU, 2000.
- ŠMÍD, Josef: *Pohledy do dějin*. Praha, Nakladatelství krásných knih F.J. Müller, 1947.
- ŠPĚT, J.: *Přehled vývoje českého muzejnictví I. (do roku 1945)*. Brno, MU 2003.
- ŠTARHA, Ivan: *Moravský zemský archiv v Brně. 1839-1989*. Brno: Moravský zemský archiv, 2003.
- ŠTEFEK, Karel: *Stručný nástin vývoje filozofie dějin*. Hradec Králové: Gaudeamus, 1999.
- ŠUBRT, J. (ed.): *Historické vědomí jako předmět badatelského zájmu. Teorie a výzkum*. Kolín 2010.
- ŠTĚPÁNEK, Pavel: *Obrysy muzeologie*. Olomouc, UP 2002.
- ŠTOURAČOVÁ, Jiřina: *Úvod do archivnictví*. Brno: MU, 1999.

- ŠŤOVÍČEK, Ivan a kol.: *Zásady vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti. Příprava vědeckých edic dokumentů ze 16.-20. století pro potřeby historiografie*. Praha, Archivní správa Ministerstva vnitra ČR 2002.
- ŠUSTA, Josef: *Úvahy o všeobecných dějinách. Velké milníky*. Praha, Argo 1999.
- ŠUSTROVÁ, Radka – HÉDLOVÁ, Luba (eds.): *Česká paměť. Národ, dějiny a místa paměti*. Praha, Academia 2015.
- TŘEŠTÍK, Dušan: *Myslití dějiny*. Praha, Paseka 1999.
- Učebnice čtení starých textů*. Praha, Česká genealogická a heraldická společnost 2003.
- VACULÍK, Jaroslav (ed.): *Informační příručka*. Brno, PdF MU 2011.
- VACULÍK, Jaroslav - ČAPKA, František: *Úvod do studia dějepisu a historický proseminář*. Brno, MU 2011.
- VÁLKA, Josef: *Historiografie před koncem tisíciletí*. *Časopis matice moravské*, č. 2/2000, s. 429-467.
- VANĚK, Miroslav a kol.: *Orální historie (Metodické a technické postupy)*. Olomouc 2003.
- VASÍČEK, Zdeněk. *Obrazy (minulosti). O bytí, poznání a podání minulého času*. Praha 1996.
- VOJTĚCH, Tomáš: *Česká historiografie a pozitivismus*. Praha, Academia 1984.
- VOREL, Petr: *Základy historické regionalistiky*. Pardubice 2005.
- WERSTADT, Jaroslav: *Odkazy dějin a dějepisců*. Praha, Historický klub, 1948.
- ŽALMAN, Jiří a kol.: *Příručka muzejníková I*. Praha – Brno, 2002.
- ŽALMAN, Jiří: *Kapesní průvodce po muzeu a muzejnictví*. Praha, Národní muzeum 2016.

Encyklopedie:

- Riegrův slovník naučný, I-XI, Praha 1860-1874.
- Ottův slovník naučný, I-XXVII, Praha 1888-1909.
- Ottův slovník naučný nové doby, I-VI, Praha 1930-1943.
- Masarykův slovník naučný, I-VII, Praha 1925-1933.
- Komenského slovník naučný, I-X, Praha 1937-1938.
- Příruční slovník naučný, I-IV, Praha 1962-1967.
- Malá československá encyklopedie, I-VI, Praha 19984-1987.

Encyklopedie Diderot

Drška, Václav: Encyklopedie osobností Evropy od starověku do současnosti. Praha, Nakladatelský dům OP 1993. 711 s.

Bibliografické příručky:

Zíbrt, Čeněk: Bibliografie české historie I-V. Praha 1900-1912.
Posledních deset let české práce dějepisné (Soubor zpráv J. Šusty o čs. literatuře historické vydaných v Revue historique za léta 1925-1935. Praha 1937.
25 ans d' historiographie tchécoslovaque 1936-1960. Praha 1960.
Historiografie v Československu 1970-1980 (výběrová bibliografie). Praha 1980.

Bibliografie české historie za rok 1904-1941. Praha 1905-1951.
Bibliografie československé historie za rok 1955-1974. Praha 1957-1980.

Topografické příručky:

a) Čechy

Palacký, F.: Popis království českého... Praha 1848.
Profous, A.: Místní jména v Čechách., jejich vznik, původní význam a změny I-IV. Praha 1947-1957.
Roubík, F.: Přehled vývoje vlastivědného popisu Čech. Praha 1940.
Sedláček, A.: Hrady, zámky a tvrze království českého, I-XV. Praha 1882-1927.
Sedláček, A.: Místopisný slovník království českého. Praha 1908.
Schaller, J.: Topographie des Königreichs Böhmen, I-XVI, Praha 1785-1790.
Sommer, J.G.: Das Königreich Böhmen statistisch-topografisch dargestellt. Praha 1833-1849.
Svoboda, J.- Šmilauer, V.: Místní jména v Čechách V (Dodatky k dílu A. Profouse). Praha 1960.

b) Morava

Hosák, L.: Historický místopis země Moravskoslezské. Praha, Academia 2004. 1144 s.
Schwoy, F.J.: Topographische Schilderung des Markgrafthums Mähren, I-II. Prag-Leipzig 1786.
Schwoy, F.J.: Toppographie vom Markgrafthum Mähren I-III. Wien 1793-1794.
Wolny, G.: Kirchliche Topographie von Mähren, I-II. Brno 1855-1863.

Wolny, G.: Die Markgrafschaft Mähren topographisch, statistisch und historisch geschildert, I-VI. 1835-1842.

Statistické lexikony:

Statistický lexikon v zemi české. Praha 1931.
Retrospektivní lexikon obcí ČSSR 1850-1970. Praha 1978.
Statistický lexikon obcí ČSSR 1982. Praha 1984.
Statistický lexikon obcí české republiky 1992. Praha 1994.

Odborné časopisy:

a) ústřední:

Český časopis historický (ČCH) – 1895-1950, v letech 1953-1989
Československý časopis historický (ČsČH), od roku 1990 opět ČČH

Časopis Matice moravské (ČMM), od roku 1869

Historický časopis SAV (od 1953)

Sborník historický (od 1953)

b) specializované

- *medievalistika*

Medievalia Historica Bohemica

- *husitologie*

Husitský Tábor

- *raný novověk*

Folia Historica Bohemica

Studia Comeniana et Historica

- *nejnovější dějiny*

Soudobé dějiny

- *dějiny venkova*

Časopis pro dějiny venkova

Časopis společnosti přátel starožitností (v Praze, českých), Muzejní a vlastivědná práce

- *právní problematika*

Právněhistorické studie

- *vojenské dějiny*

Historie a vojenství

- *východoevropské dějiny*

Slovanský přehled (od 1900)

- *orientální problematika:*

Nový orient

- *sborníky akademických ústavů*

Historická demografie

Hospodářské dějiny

Historická geografie

Studie k sociálním dějinám

c) regionální

Archivum Trebonense

Brno v minulosti a dnes (16 sborníků)

Dačický vlastivědný sborník

Documenta Pragensia

Historická Olomouc

Jihočeský sborník historický

Jindřichohradecký vlastivědný sborník

Jižní Morava (od 1966)

Kladský sborník

Lidé města

Mikulovská sympozia

Minulostí západočeského kraje

Mojmírova říše

Pražský sborník historický

Regiom. Sborník regionálního muzea v Mikulově.

Sborník historického kroužku

Sborník vlastivědných prací z Podblanicka

Severní Morava

Slezský sborník

Slovácko.

Střední Morava
Středočeský sborník historický
Ústecký sborník historický
Valašsko
Vlastivědné listy
Vlastivědný sborník vysočiny (od 1956)
Vlastivědný věstník moravský (od 1946)
Výběr z prací členů historického klubu při Jihočeském muzeu v Českých
Budějovicích, Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech.
Východočeské listy historické
Východočeský sborník historický
Vyškovský sborník
Západní Morava
Z kralické tvrze

d) univerzitní sborníky
Acta universitatis Carolinae
Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas philosophica. Historica.
Dějepis. Sborník katedry historie ZU v Plzni.
Opera historica
Sborník prací FF MU, řada historická (od 1953), Studia historica Brunensia
Sborník prací Filozofické fakulty MU, řada uměnovědná (Opuscula historicae
artium)
Sborník prací Filozofické fakulty Ostravské univerzity
Sborník prací Pedagogické fakulty MU v Brně, řada společenských věd
Theatrum historiae (Pardubice)

e) dějiny kultury a umění
Kuděj
Památky a příroda
Průzkum památek
Umění (od 1953)
Umění a řemesla
f) etnografie
Československá etnografie
Český lid (od 1892)

g) archeologické
Archeologia historica
Archeologické rozhledy
Památky archeologické
Pravěk
Prehistorický obzor

h) archivní

Archivní časopis

Archivní sborník

Olomoucký archivní sborník

Ročenka Státního okresního archivu v Olomouci

Ročenka Státního okresního archivu ve Znojmě

Sborník archivních prací

ch) muzeální

Acta musei Moraviae. Časopis Moravského muzea (od 1950)

Časopis muzea českého (od 1827), Časopis Národního muzea (od 1929)

Časopis Slezského zemského muzea (od 1953)

Časopis vlasteneckého muzejního spolku olomouckého (od 1894), Časopis muzea olomouckého

Forum Brunense

Sborník muzea Blansko

Studie muzea Kroměřížska

i) křesťanská problematika, teologie, církevní dějiny

Časopis pro katolické duchovenstvo

Dialog XXI. (Časopis Moravskoslezské křesťanské akademie)

Hlídka

Náboženská revue (1929)

Studia Theologica

Univerzum (Časopis České křesťanské akademie)

j) politologické

Revue Proglas (od 1990)

Střední Evropa. Revue pro středoevropskou kulturu a politiku

k)

Dějiny věd a techniky

l) populárně naučné

-historické

Dějiny a současnost (www.dejiny.nln.cz)

Historický obzor

História (Slovensko)

Historická revue (Slovensko)

History

Fakta a svědectví

Revue válka
Tajemství české minulosti
Živá historie
Damals
Časostroj (pro děti)

- *didaktické*

Dějepis ve škole, Dějepis a zeměpis ve škole
Společenské vědy ve škole
Společenskovední předměty
Geschichte lernen (studovna Pdf)
Wiadomości Historyczne